

Ombudsman

Aan: De Minister van Algemene Zaken
Fort Amsterdam
Curaçao

Uw nummer:

Uw brief van:

Ons nummer: 20200121

Onderwerp: ZORGBRIEF_recht op schoon water

Curaçao, 27 mei 2020

Geachte Minister,

Graag vragen wij uw aandacht voor het volgende.

Bij schrijven van 24 mei 2012 vroeg de Ombudsman van Curaçao [kort samengevat] de aandacht van de regering van Curaçao voor het feit dat een grote groep burgers vanwege diverse sociaaleconomische omstandigheden, structureel geen toegang had tot schoon water [bijlage 1]. Deze brief is in 2015 door de Minister van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn [hierna: de Minister van SOAW] schriftelijk beantwoord [bijlage 2]. In haar reactie gaf de Minister van SOAW onder meer aan dat haar ministerie bezig was met het ontwikkelen van een plan van aanpak om de door de Ombudsman gesignaleerde situatie op te lossen. Hoewel dit plan van aanpak volgens de Minister van SOAW toentertijd snel zou worden afgerond, ontvangt de Ombudsman nog steeds meerdere signalen uit de gemeenschap, waaruit blijkt dat de situatie die in 2012 is gesignaleerd feitelijk nog steeds niet is opgelost.

Sinds de brief van 24 mei 2012 van de Ombudsman hebben zich diverse ontwikkelingen voorgedaan die relevant zijn voor de verwezenlijking van het recht op schoon water. Zo hebben de Verenigde Naties op 1 januari 2016 de Sustainable Development Goals [hierna: SDG's] vastgesteld, waarin onder meer aandacht wordt besteed aan het recht van burgers op schoon water [SDG nr. 6]. De Curaçaose raad van ministers heeft in het verlengde hiervan op 12 december 2018 [zaaknummer 2018/055039] ingestemd met de "Roadmap for SDG Implementation", waarin onder andere stappen zijn voorgesteld om de SDG's in Curaçao te realiseren.

Op grond van het vorenstaande, en onder verwijzing naar zijn brief van 24 mei 2012, concludeert de Ombudsman dat de Curaçaose overheid verplicht is om ervoor zorg te dragen dat voornamelijk de burgers die tot sociaaleconomische kwetsbare groepen behoren, toegang krijgen tot schoon water. Het recht op schoon water is één van de belangrijkste primaire levensbehoeften van de mens, en de huidige

wereldwijde uitbraak van het coronavirus [covid-19] laat opnieuw duidelijk zien hoe belangrijk de rol is die water speelt bij het nemen van concrete preventieve hygiënische maatregelen ter voorkoming van de verdere verspreiding van ziektes.

De Ombudsman is van oordeel dat de inspanningen die de desbetreffende ministeries in het verleden hebben verricht [dan wel nu verrichten] om het recht op schoon water te realiseren, nimmer tot gevolg mogen hebben dat de burger uiteindelijk toch volledig verstoken blijft van schoon water. Zeker niet in deze tijd, waarin er sprake is van een pandemie die fatale gevolgen kan hebben voor mensen die geen toegang hebben tot schoon water. Het feit dat de nationale productie en distributie van schoon water geprivatiseerd is maakt dit niet anders.

Gelet op het bovenstaande verzoekt de Ombudsman u dringend om het daarheen te doen leiden dat deze kwestie met de nodige urgentie en snelheid wordt afgehandeld.

Uw schriftelijke reactie ziet de Ombudsman graag zo snel mogelijk tegemoet. De gelegenheid om deze brief persoonlijk nader toe te lichten wordt op prijs gesteld.

Hoogachtend,

De Ombudsman van Curaçao,
K.R. Concion

28/05/2020

c.c.

- De Minister van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn
- De Minister van Economische Ontwikkeling

BIJLAGE 1

Ombudsman

Aan de Regering van Curaçao
d.t.v. de Minister van Sociale
Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn
de heer ing. H. Koeiman
Pietermaai Parking Mall 3th floor
Curaçao

Uw nummer:

Uw brief van:

Ons nummer: 060/2012

Onderwerp: voldoende beschikbaar water in het kader van de rechten van de mens

Willemstad, 24 mei 2012

Met referentie aan het bovenvermelde onderwerp bericht de Ombudsman u als volgt.

Fundashon Plataforma Konsulta di Alumnonan Komportashon Ku Hende i Komo Hende (hierna: KoHeHe) heeft bij brief van 26 maart 2012 de aandacht van de Ombudsman gevraagd voor de situatie hier te lande met betrekking tot de toegankelijkheid van voldoende water voor de Curaçaose burger. In de brief van KoHeHe wordt uitgegaan van een aantal specifieke gevallen. KoHeHe geeft aan dat er sprake zou zijn van een schending van de rechten van de mens vanwege het feit dat Aquallectra N.V. de levering van water aan burgers, die hun rekeningen niet op tijd betalen, opschort.

De Ombudsman wenst in het kader van het vorenstaande voorop te stellen dat zuiver en schoon drinkwater een primaire levensbehoefte is. De drinkwatervoorziening is in beginsel dan ook primair een onderwerp van de zorg van de overheid. Hier te lande is de productie en levering van (drink)water in handen van een overheidsvennootschap namelijk Aquallectra N.V.¹ (hierna: Aquallectra). Water wordt geleverd nadat een overeenkomst met Aquallectra is aangegaan waarop de algemene voorwaarden van Aquallectra van toepassing zijn. Levering van water geschiedt door middel van een aansluiting aan het adres van de gebruiker.

In het internationale recht wordt het recht op water erkend als een mensenrecht. Vooralnog wordt ervan uitgegaan dat dit betekent dat water toegankelijk moet zijn voor een ieder en dat dit op zich niet betekent dat water gratis moet zijn. "General Comment 15 Right to Water" (hierna: General Comment) bij het Internationaal Verdrag inzake

¹ Officiële naam is Integrated Utility Holding N.V.

Economische, Sociale en Culturele rechten (IVESCR) geeft aan dat er een recht **tot** water bestaat. Artikel 12 van de General Comment bepaalt aan welke eisen het recht tot water minimaal moet voldoen. In de General Comment worden minimumeisen gesteld met betrekking tot de beschikbaarheid, de kwaliteit en de toegankelijkheid van drinkwater.

De Nederlandse Kantonrechter oordeelde in een zaak van 25 juni 2008, LJN BD5759 dat het waterbedrijf niet mocht overgaan tot de opschorting van de levering van water aan de consument vanwege de betalingsachterstand van deze consument. Hiermee zou het recht op water worden geschonden. Deze uitspraak is echter door het Gerechtshof op 2 maart 2010, LJN BL6583, vernietigd. Het Hof heeft hierbij overwogen dat volgens de General Comment een recht op toegang tot water moet worden afgeleid. Het Gerechtshof heeft verder, voor zover van belang, overwogen dat "Ook uit artikel 3p van de Waterleidingwet en de (nog niet in werking getreden) Drinkwaterwet vloeit geen verplichting voort om zonder betaling water te leveren". Het Hof concludeerde derhalve dat het waterbedrijf gebruik mocht maken van zijn opschortingsrecht waardoor impliciet wordt gesteld dat het gebruikmaken van het opschortingsrecht door het waterbedrijf niet in strijd is met het internationale recht.

Het Gerecht in Eerste Aanleg van de Nederlandse Antillen heeft in een uitspraak van 17 mei 2010, LJN BM5650, onder meer overwogen dat Aqualectra een overheidsmonopolist is en in zijn algemeenheid terughoudend moet zijn met de uitoefening van het recht tot opschorting gelet op wederzijdse kenbare belangen. Ook de lokale jurisprudentie gaat dus uit van het feit dat de levering van water op zich kan worden opgeschort.

De Ombudsman concludeert op grond van de jurisprudentie dat, mits er sprake is van de door de rechtspraak aangegeven terughoudendheid, Aqualectra in beginsel gebruik mag maken van haar opschortingsrecht. Opschorting van drinkwater is dus niet in strijd met het (mensen)recht op water.

In het verlengde van het vorenstaande merkt de Ombudsman echter op dat het afsluiten van drinkwater, voor de zogenaamde wanbetaler en diens huishouden verstrekkende gevolgen heeft. Talloze onderzoeken wijzen immers op de gevolgen voor onder meer de gezondheid en het welzijn van de mens in die situaties waarin niet over water kan worden beschikt. Het behoeft naar de mening van de Ombudsman dan ook geen betoog dat een oplossing van structurele aard moet worden gevonden voor deze situatie.

De Ombudsman juicht in dit kader het initiatief toe van de overheid om on- en minvermogende burgers bij te staan met een oplossing voor hun betalingsachterstanden. De getroffen regelingen hebben immers als doel om over te gaan tot een heraansluiting van het drinkwater door Aqualectra. Aan deze oplossing kleeft naar de mening van de Ombudsman evenwel het risico dat de gebruiker weer kan geraken in een situatie waarin hij/zij een betalingsachterstand opbouwt en wederom volledig komt te zitten zonder (drink)water.

Zoals de Ombudsman reeds heeft aangegeven bestaat er vooralsnog geen plicht voor de overheid om gratis water te leveren aan de burger. Ingevolge de General Comment kan

het leveren van gratis water evenwel niet worden uitgesloten. In dit verband wijst de Ombudsman op artikel 27 van de General Comment dat als volgt luidt:

“27. To ensure that water is affordable, States parties must adopt the necessary measures that may include, inter alia:

- (a) use of a range of appropriate low-cost techniques and technologies;
- (b) appropriate pricing policies such as *free or low-cost water*; and
- (c) income supplements. Any payment for water services has to be based on the principle of equity, ensuring that these services, whether privately or publicly provided, are affordable for all, including socially disadvantaged groups. Equity demands that poorer households should not be disproportionately burdened with water expenses as compared to richer households.”²

Verder is het van belang om aan te geven dat in de statuten d.d. 18 december 2011 van Integrated Utility Holding (hierna: IUH) artikel 2, tweede lid sub f staat aangegeven (kort samengevat) dat IUH bij het nastreven van de doelen van de vennootschap het algemeen belang en de deugdelijke sociaal economische ontwikkeling van Curaçao in acht neemt.

Van belang voor het onderhavige betoog is verder artikel 9 van de Nederlandse Drinkwaterwet. Dit artikel bepaalt dat de eigenaar van een drinkwaterbedrijf een beleid voert gericht op het voorkomen van het afsluiten van een kleinverbruiker. De Ombudsman meent dat onder meer vanwege de gelijkenis tussen de Curaçaose en de Nederlandse rechtstelsel, deze regeling (maar ook de aangehaalde Nederlandse jurisprudentie) zich leent voor gebruik hier te lande.

Conclusie

Op grond van het bovenstaande geeft de Ombudsman de Regering in overweging om bij wet regels te (doen) creëren waarbij rekening wordt gehouden met het feit dat water een onmisbaar element is voor de gezondheid en het welzijn van de mens. De commerciële belangen die door Aquallectra worden nagestreefd bieden immers statutair de ruimte om het algemeen belang en de sociaal economische ontwikkeling van Curaçao na te streven.

De Ombudsman adviseert u in dit kader om kennis te nemen van het Belgische Drinkwaterdecreet van 24 mei 2002 (Belgisch Staatsblad, 23 juli 2002). Dit decreet bevat, naast kwaliteitsnormen voor drinkwater, ook regels over de wateraansluiting en de kosten voor het waterverbruik. Het regelt ook de levering van een gratis volume water per gezinslid en de oprichting van een Vlaams reguleringsinstantie voor drinkwater (vide artikel 5 paragraaf 3 van het decreet). Op dit moment is de Belgische drinkwatermaatschappij verplicht om per inwonend gezinslid 15 m³ drinkwater gratis te leveren. Dit decreet, in elk geval het deel van het decreet waarin van overheidswege is bepaald dat minimaal een aantal m³ gratis drinkwater moet worden beschikbaar gesteld per gezinslid, is naar de mening van de Ombudsman een goed uitgangspunt om te geraken tot een structurele oplossing voor de situatie die ook KoHeHe heeft gesignaleerd

² Gecursiveerd en vetgedrukt door de Ombudsman.

per gezinslid, is naar de mening van de Ombudsman een goed uitgangspunt om te geraken tot een structurele oplossing voor de situatie die ook KoHeHe heeft gesignaleerd in haar schrijven van 26 maart 2012. Deze oplossing, waarbij er een minimum aantal m³ (drink)water beschikbaar wordt gesteld, is in elk geval niet in strijd met het Curaçaose rechtstelsel.

Indien de Regering dit voorstel van de Ombudsman overneemt, zal het aantal m³ water dat gratis wordt geleverd in ieder geval in overeenstemming moeten zijn met de normen die volgens internationale organisaties zoals de World Health Organization worden gehanteerd voor wat betreft de minimum hoeveelheid water die nodig is voor een menswaardig bestaan.

De Ombudsman is zich ervan bewust dat, indien rekening wordt gehouden met de huidige financiële positie van Aqualectra, dit voorstel wellicht niet meteen ten volle geïmplementeerd zal kunnen worden. In dit verband zou de Regering ervoor kunnen kiezen om het voorstel gefaseerd uit te voeren. Gestart zou kunnen worden met de categorie burgers van wie aantoonbaar vaststaat dat zij on- of minvermogend zijn. Aan deze groep zouden ook de instanties kunnen worden toegevoegd die de zorg hebben voor ouderen, kinderen en andere on- of minvermogende personen in de gemeenschap.

Voor uw gemak treft u hierbij de volgende documenten aan:

- het Drinkwaterdecreet van 24 mei 2002 (Belgisch Staatsblad, 23 juli 2002)
- het rapport Domestic Water Quantity, Service, Level and Health van de World Health Organization
- de uitspraak van De Nederlandse Kantonrechter oordeelde in een zaak van 25 juni 2008, LJN BD5759
- de uitspraak van het Gerechtshof d.d. 2 maart 2010, LJN BL6583
- de uitspraak van het Gerecht in Eerste Aanleg van de Nederlandse Antillen van 17 mei 2010, LJN BM5650
- General Comment 15 Right to Water

De Ombudsman gaat ervan uit dat de Regering aandacht zal besteden aan het onderhavige voorstel en dat er, gezien de consequenties voor de burgers die getroffen worden door deze situatie, op korte termijn een beslissing genomen wordt. De Ombudsman houdt zich aanbevolen om waar nodig, een bijdrage te leveren en dit schrijven desgewenst nader toe te lichten.

De Ombudsman van Curaçao,

mr. Alba M.T. Martijn

c.c.

- De Staten van Curaçao
- KoHeHe

Djaluna 26 di mart 2012.

Na; Direktiva di Ombudsman.
Instituto di leyman derechi humano.

Apresiabel Sra./Sr. felis dia.

Topiko; Yuda Gobiernu jega na un solushon pa ku kòrtamentu di awa.

Aqualetra ta hibando maneho ku ta hasi hopi daño na tantu desaroyo social i salubridat den hogarnan di famia. A kòrta i ta kòrtando awa na na varios kasnan kaminda tin muchanan ta biba. Hopi alumnonan di skol a bira dropout i ta birando dropout i pushout pa motibu di e maneho sin mizerikordia i kompashon ku Aqualetra ta hibando, ku tur e konsekuenshanan ku esaki por trese ku ne. Derechi di bienetar di famia ta keda viola i trapa. Derechinan di nos babynan, muchanan i hobenan ta keda viola pa ku desaroyo sosial, enseñansa, salubridat i prinsipalmente e seguridat di por keda na bida, ta keda violá i trapá. Dikon?, pasobra ta kita awa for di boka di nos muchanan. E situashon penoso aki tin atenshon di Staten i e komishon konserni.

Motibu di e karta aki na Ombudsman ta; Pa pidi Ombudsman pa por favor yuda Gobiernu ku konseho, yuda gobiernu jega na un solushon mas pronto ku ta posibel pa ku kòrtamentu di awa abase leyman konserni. Anto pa pidi tantu gobiernu i Aqualetra pa por favor wanta ku kòrtamentu di awa na kasnan mientras, e kaso penoso aki ta den tratamentu. Por favor no permiti ku mas muchanan ta sufri.

Ata ki algun pregunta di reflekshon;

- *Ki opinion tin tokante kòrtamentu di awa?
- *Den ki forma, muchanan por konta ku yudansa di Ombudsman?
- *Kòrtamentu di awa, no kontra ley derechi humano?
- *Ki opinion tin tokante un ley ku ta prohibí kòrtamentu di awa?

Por favor yuda nos mayornan di menos rekursu i yunan. Di antemano masha danki.

Atentamente; Presidente di Fundashon KoHeHe.

Sr. Hensley Martina.

S. Sanje

LJN: BD5759, Sector kanton Rechtbank Maastricht , 294698 CV EXPL 08-4233

Datum 25-06-2008

uitspraak:

Datum 30-06-2008

publicatie:

Rechtsgebied: Civiel overig

Soort procedure: Eerste aanleg - enkelvoudig

Inhoudsindicatie: De kantonrechter wijst de vordering inzake het onderbreken van het recht op levering van water aan gedaagde af. Gedaagde kan niet om eiseres, de regionale monopolist, heen om een beroep te doen op zijn recht op water. Dit recht is besloten in reeds gecodificeerde en door Nederland erkende rechten, met name het recht op adequate levensstandaard en het recht op gezondheid (artikel 11 en 12 van het Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele Rechten). Maatregel staat in geen verhouding tot achterstallige hoofdsom. Recht op levering water prevaleert.

Vindplaats(en): Rechtspraak.nl

Uitspraak

RECHTBANK MAASTRICHT

Sector Kanton

Locatie Heerlen

Zaak/rolnr.: 294698 CV EXPL 08-4233

Typ.: YT

Coll.:

Vonnis van de kantonrechter d.d. 25 juni 2008

i n z a k e

de naamloze vennootschap NV Waterleiding Maatschappij Limburg,
gevestigd te Maastricht,
gemachtigden J.H.L. Sinkiewicz, gerechtsdeurwaarder en mr. P.L.J.M. Guinee,
eisende partij,

t e g e n

[gedaagde]
wonende aan de [adres & woonplaats],
gedaagde partij,
niet verschenen.

PROCESVERLOOP:

Door de eisende partij is een dagvaarding ingediend, waarvan de inhoud als hier herhaald geldt, alsmede vonnis verzocht.

De gedaagde partij heeft verstek laten gaan.

Vervolgens is vonnis bepaald.

MOTIVERING:

De kantonrechter merkt het navolgende op:

14602012

-de eisende partij heeft omtrent de aan de procedure voorafgegane incasso(pogingen) onvoldoende (gespecificeerd en gemotiveerd) gesteld om daaruit te kunnen concluderen dat werkzaamheden zijn verricht en kosten zijn gemaakt die de normale voorbereiding van een gerechtelijke procedure te buiten gaan. Daarmee is niet komen vast te staan dat de door de eisende partij bedoelde werkzaamheden en kosten verder strekten dan de verrichtingen en kosten waarvoor de artikelen 237 tot en met 240 Rv. een voorziening geven. Dit onderdeel van de vordering zal dan ook worden afgewezen;

-het in het lichaam der dagvaarding onder punt 13 gestelde en dienaangaande in het petitum gevorderde zal worden afgewezen nu niet is gesteld of gebleken op grond waarvan de eisende partij recht én belang heeft bij veroordeling van gedaagde tot betaling vanaf 30-12-1899 van een bedrag van € 0,00 voor iedere maand als voorschottermijn. Nakoming van de gevorderde voorschottermijn van € 0,00 kan vindt volgens het adagium "geen belang, geen actie" geen steun in het recht. In dat kader zal het te dien aanzien in het petitum van de dagvaarding onder B gevorderde eveneens worden afgewezen;

-terzake het onder B in het petitum gevorderde in relatie tot de achterstallige hoofdsom merkt de kantonrechter op dat zij dit onderdeel van de vordering ook zal afwijzen nu het recht van gedaagde op water door deze maatregel wordt gefrustreerd. Gedaagde kan in casu niet om WML, de regionale monopolist, heen om een beroep te doen op zijn recht op water. Dit recht is besloten in reeds lang gecodificeerde en door Nederland erkende rechten, met name het recht op een adequate levensstandaard en het recht op gezondheid (respectievelijk artikel 11 en 12 van het Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele Rechten). Erkenning van het recht op water en sanitatie is dus een explicitering van dit element van bestaande rechten. Daarenboven heeft Nederland op de zevende zitting van de Mensenrechtenraad (3 tot 28 maart 2008) te Geneve het recht op water en sanitatie als mensenrecht erkend.

De gevorderde maatregel staat daarenboven in geen verhouding tot de achterstallige hoofdsom waardoor het belang gedaagde bij het voortzetten van de levering van water boven het belang van eiseres prevaleert.

De overige vordering komt onrechtmatig noch ongegrond voor, zodat deze behoort te worden toegewezen met veroordeling van de gedaagde partij in de proceskosten.

BESLISSING:

Veroordeelt de gedaagde partij om aan de eisende partij tegen kwijting te betalen de somma van € 204,56 vermeerderd met de wettelijke rente over € 201,80 vanaf 22 mei 2008 tot de dag der voldoening.

Veroordeelt de gedaagde partij in de aan de zijde van de eisende partij gerezen proceskosten, welke worden begroot op € 212,44, waarin begrepen € 90,00 vastrecht, € 92,44 exploitkosten en € 30,00 salaris gemachtigde.

Verklaart dit vonnis uitvoerbaar bij voorraad.

Wijst af het meer of anders gevorderde.

Aldus gewezen door mr. A.C. Oosterman-Meulenbeld, kantonrechter, en uitgesproken ter openbare civiele terechtzitting in tegenwoordigheid van de griffier.

LJN: BM5650, Gerecht in Eerste Aanleg van de Nederlandse Antillen , KG 111/2010

Datum 17-05-2010

uitspraak:

Datum 26-05-2010

publicatie:

Rechtsgebied: Civiel overig

Soort procedure: Kort geding

Inhoudsindicatie: Vraag is of Aqualectra de levering van water en elektriciteit mag opschorten op grond van een vermeende achterstand. De meterstand waarop Aqualectra de vordering baseert heeft Blue Bay niet kunnen controleren. De conclusie is dat in het kader van dit kort geding in onvoldoende mate de door Aqualectra gestelde vordering is komen vast te staan. Aqualectra is een overheidsmonopolist en dient in zijn algemeenheid terughoudend te zijn met uitoefening van het recht tot opschorting, gelet op wederzijds kenbare belangen. Verzoek van Blue Bay om Aqualectra te verbieden om tot afsluiting van Blue Bay van water en elektriciteit over te gaan wordt toegewezen.

Vindplaats(en): Rechtspraak.nl

Uitspraak

KG 111/2010

17 mei 2010

GERECHT IN EERSTE AANLEG VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN zittingsplaats Curaçao

Vonnis in kort geding van 17 mei 2010

De naamloze vennootschap
BLUE BAY GOLF RESORT P SECTIE N.V.,
gevestigd te Curaçao,
eiseres,
gemachtigde mr. E.R. van Arkel,

tegen

de naamloze vennootschap
KOMPANIA DI DISTRIBUSHON DI AWA I ELEKTRISIDAT DI KORSOU (KODELA) N.V. h.o.d.n.
AQUALECTRA DISTRIBUTION,
gevestigd te Curaçao,
gedaagde,
gemachtigde mr. M.R. Hammoud.

Partijen zullen hierna ook Blue Bay en Aqualectra genoemd worden.

1. De procedure

Blue Bay heeft op 28 april 2010 een verzoekschrift in kort geding, voorzien van producties, ingediend. De behandeling van de zaak heeft plaatsgevonden op 4 mei 2010. Ter zitting zijn partijen vertegenwoordigd en/of bijgestaan door hun voornoemde advocaten. Partijen hebben hun standpunten aan de hand van pleitnotities en aanvullende producties uiteengezet. Ten slotte is vonnis bepaald op heden.

2. De feiten

2.1 Blue Bay exploiteert een hotel, plaatselijk bekend als Blue Bay Village.

2.2. Aqualectra is de enige aanbieder van elektriciteit en water op Curaçao.

2.3. In een brief van 27 april 2010 van Aqualectra aan Blue Bay is de laatste gesommeerd een gestelde achterstand van NAF 121.198,89 te voldoen, bij gebreke waarvan de levering van water en elektriciteit zou worden onderbroken.

2.4. Aan de gestelde achterstand ligt, voor zover hier van belang, een waterrekening van 2 november 2007 ten grondslag van NAF 85.483,13. De rekening betreft een nacalculatie van het waterverbruik van 13 oktober 2006 tot 5 september 2007. Hierover bestaat al enkele jaren een dispuut tussen partijen. Het waterverbruik in die periode is volgens Aqualectra bepaald door een op 13 oktober 2006 geplaatste en op 5 september 2007 weer verwijderde watermeter.

2.5. Aan de vordering van Aqualectra ligt tevens een rekening van maart 2010 ten grondslag. Deze is op 21 april 2010 vervallen, evenwel door Blue Bay betaald op 28 april 2010.

2.6. Van de resterende vordering van NAF 85.483,13 heeft Blue Bay op basis van een eigen berekening van het gemiddelde verbruik in de betreffende periode, NAD 38.105,97 voldaan op 3 mei 2010, een door Aqualectra vermeende vordering latende van NAF 47.377.16.

3. Het geschil

3.1 Blue Bay vordert Aqualectra te verbieden om na het in deze te wijzen vonnis tot afsluiting van Blue Bay van water en elektriciteit over te gaan onder verbeurte van een onmiddellijk opeisbare dwangsom van NAF 25.000,00, althans een door het gerecht in goede justitie te bepalen bedrag, per uur of voor ieder uur of gedeelte daarvan dat Aqualectra hiermee in gebreke zal zijn, alles met veroordeling van Aqualectra in de kosten van de procedure.

3.2. Aqualectra voert verweer. Zij stelt dat haar vordering betrekking heeft op een nacalculatie van het verbruik in de periode 13 oktober 2006 tot 5 september 2007. Aanvankelijk moest in die periode het waterverbruik worden geschat omdat de meteropnemers van Aqualectra de meter die bij Aqualectra was geregistreerd als zijnde de watermeter van Blue Bay niet konden vinden. Die meter is in feite ook niet aangesloten geweest omdat deze op de datum van plaatsing, op 13 oktober 2006, direct is vervangen door een zogenaamde combimeter. De combimeter is op 5 september 2007 vervangen door een andere meter. De nacalculatie betreft het verschil tussen het geschatte verbruik en het werkelijke gebruik op basis van de meterstand op de combimeter op 5 september 2007. Aqualectra meent tot afsluiting te mogen overgaan op grond van haar algemene voorwaarden waarvan zij stelt dat deze onderdeel zijn van de tussen partijen gesloten leveringsovereenkomst.

3.3. Het weerwoord van Blue Bay is dat zij niet heeft geweten van een geschat verbruik, noch van het bestaan van de bewuste combimeter. Zij heeft de meterstand op deze combimeter dan ook nooit gecontroleerd, ook niet toen deze door de monteurs van Aqualectra werd vervangen door een andere. Zij stelt dat het verbruik nooit zo hoog geweest kan zijn als door Aqualectra nu wordt aangegeven. In de betreffende periode was het hotel in aanbouw. Zelfs in de operationele fase die daarop volgde is het verbruik nog nooit zo hoog geweest. De algemene voorwaarden waarop Aqualectra zich beroept zijn niet voorafgaand aan het sluiten van de leveringsovereenkomst ter hand gesteld en zijn derhalve daarvan geen onderdeel, althans vernietigbaar. Subsidiar stelt Blue Bay dat de algemene voorwaarden naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid vernietigbaar zijn wat betreft het daarin opgenomen recht de levering van water en elektriciteit te mogen staken, gelet op de verstreckende gevolgen daarvan.

4. De beoordeling

4.1. Beoordeeld moet worden of Aqualectra de levering van water en elektriciteit mag opschorten op grond van een vermeende achterstand ontstaan in de periode november 2006 - oktober 2007. In de eerste plaats moet daarvoor worden beoordeeld of er sprake is van een vordering. Bij bevestigende beantwoording komt aan de orde of op grond daarvan een recht tot opschorting bestaat.

4.2. Voorop staat dat Blue Bay de vordering van Aqualectra betwist, althans de meterstand waarop Aqualectra deze baseert. Blue Bay stelt de meterstand niet te kunnen controleren, eenvoudig omdat zij van het bestaan van de betreffende meter niet op de hoogte was. Aqualectra heeft deze meter geplaatst zonder Blue Bay daarvan in kennis te stellen. Nadat de meter was weggehaald werd Blue Bay de rekening van het op deze meter afgelezen verbruik gepresenteerd. Deze feitenlezing wordt door Aqualectra niet betwist.

4.3. Ingevolge artikel 15 van de algemene voorwaarden van Aqualectra bepaalt Aqualectra op welke wijze de omvang van de levering wordt vastgesteld, maar dient naar het oordeel van het gerecht, de wijze van vaststelling zoveel mogelijk vooraf aan de verbruiker bekend te worden gemaakt, zulks naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid ter bepaling waarvan hier rekening moet worden gehouden met het persoonlijke belang van de verbruiker om daarop zoveel mogelijk te kunnen anticiperen. Meer in het bijzonder diende daarom Aqualectra Blue Bay direct te informeren over het door haar aangevoerde feit - zie hiervoor 3.2. - dat zij een bepaalde watermeter niet kon vinden en om die reden het verbruik over die periode aanvankelijk zou schatten. Door dit na te laten heeft zij Blue Bay de mogelijkheid ontnomen rekening te houden met een nacalculatie. Ook van het installeren van een nieuwe watermeter en het verwijderen ervan, alsmede over de stand op deze meter had Aqualectra Blue Bay moeten informeren, in een zodanig stadium dat Blue Bay nog de mogelijkheid zou hebben gehad de stand op deze meter te controleren. Dat laatste was niet mogelijk omdat, het zij herhaald, de meter was weggehaald nog voordat Blue Bay met het bestaan daarvan op de hoogte was. De conclusie is daarom dat de door Aqualectra gestelde vordering in het kader van dit geding in onvoldoende mate is komen vast te staan, zo min het door haar gestelde opschortingsrecht in dat verband.

4.3. Gelet op het voorgaande wordt niet meer toegekomen aan een oordeel over de door Blue Bay gestelde vernietigbaarheid van de algemene voorwaarden. Om dezelfde reden wordt niet toegekomen aan de vraag of de uitoefening van een in beginsel gerechtvaardigd recht tot opschorting naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid aanvaardbaar zou zijn. Daarom ten overvloede, overweegt het gerecht dat van een overheidsmonopolist, gelet op de wederzijds kenbare belangen, in zijn algemeenheid terughoudendheid wordt verwacht wat betreft de uitoefening van een recht tot opschorting, meer in het bijzonder in die gevallen waarin lopende rekeningen gewoon worden betaald en van een oplopende achterstand mitsdien geen sprake is.

4.4. De slotsom is dat de gevraagde voorzieningen van Blue Bay worden toegewezen. Aqualectra zal als de in het ongelijk gestelde partij in de proceskosten worden veroordeeld. De proceskosten aan de zijde van Blue Bay worden begroot op NAF 1.210,00 griffiegeld, NAF 278,50 voor de deurwaarder en NAF 1.500,00 in verband met de kosten van de gemachtigde. Wat betreft het griffiegeld is NAF 450,00 gevorderd, evenwel is ter zake en evident na het opstellen van het verzoekschrift door de griffier NAF 1.210,00 in rekening gebracht, reden waarom het laatste bedrag door het gerecht ambtshalve in de proceskostenveroordeling wordt betrokken.

5. De beslissing

Het gerecht, bij wijze van voorlopige voorziening,

5.1. verbiedt Aqualectra tot afsluiting van Blue Bay van water en elektriciteit over te gaan onder verbeurte van een onmiddellijk opeisbare dwangsom van NAF 25.000,00 voor ieder uur of gedeelte daarvan dat Aqualectra in strijd handelt met dit verbod,

- 5.2. veroordeelt Aqualectra in de proceskosten, aan de zijde van Blue Bay begroot op NAF 2.988,50,
- 5.3. verklaart dit vonnis uitvoerbaar bij voorraad.

Dit vonnis is gewezen door mr. J.R. Veerman en in aanwezigheid van de griffier in het openbaar uitgesproken op 17 mei 2010.

LJN: BL6583, Gerechtshof 's-Hertogenbosch , HD 200.018.358

Datum uitspraak: 02-03-2010

Datum 05-03-2010

publicatie:

Rechtsgebied: Handelszaak

Soort procedure: Hoger beroep

Inhoudsindicatie: Bevoegdheid waterleidingbedrijf tot opschorting levering en afsluiting. Recht op toegang tot water.

Vindplaats(en): PRG 2010, 70
Rechtspraak.nl**Uitspraak**

zaaknr. HD 200.018.358

ARREST VAN HET GERECHTSHOF 's-HERTOGENBOSCH,
sector civiel recht,
vierde kamer, van 2 maart 2010,
gewezen in de zaak van:

de naamloze vennootschap N.V. WATERLEIDING MAATSCHAPPIJ LIMBURG,
gevestigd te Maastricht,
appellante bij exploit van dagvaarding van 24 september 2008,
advocaat: mr. Ph.C.M. van der Ven,

tegen:

[GEÏNTEERDE],
wonende te [plaats],
geïntimeerde bij gemeld exploit,
niet verschenen,

op het hoger beroep van het door de rechtbank Maastricht, sector kanton, locatie Heerlen, gewezen vonnis van 25 juni 2008 tussen appellante - WML - als eiseres en geïntimeerde - [geïntimeerde] - als gedaagde.

1. Het geding in eerste aanleg (zaaknr. 294701 CV EXPL 08-4236)

Voor het geding in eerste aanleg verwijst het hof naar voormeld vonnis.

2. Het geding in hoger beroep

2.1. Op de dienende dag is [geïntimeerde] niet verschenen. De rolraadsheer heeft verstek tegen hem verleend.

2.2. Bij memorie van grieven heeft WML, onder overlegging van zeven producties, één grief aangevoerd en geconcludeerd tot vernietiging van het vonnis waarvan beroep voor zover daarbij haar in de inleidende dagvaarding onder B vermelde vordering is afgewezen en, kort gezegd, tot het alsnog toewijzen van die vordering, met veroordeling van [geïntimeerde] in de proceskosten.

2.3. WML heeft daarna de gedingstukken overgelegd en uitspraak gevraagd.

3. De gronden van het hoger beroep

Voor de inhoud van de grief verwijst het hof naar de memorie van grieven.

4. De beoordeling

4.1. Het gaat in dit hoger beroep om het volgende.

4.2.1. WML is het Limburgse waterleidingbedrijf. Zij is krachtens de Waterleidingwet exclusief belast met het leveren van drinkwater door leidingen in de provincie Limburg.

4.2.2. WML heeft met [geïntimeerde] een overeenkomst gesloten tot levering van water ten behoeve van het perceel aan [adres] te [plaats]. Op deze overeenkomst zijn de Algemene Voorwaarden Drinkwater (productie 1 bij memorie van grieven) van toepassing.

4.2.3. Artikel 9 van genoemde algemene voorwaarden bepaalt, voor zover te dezen van belang:

"Onderbreking van de levering wegens niet-nakoming

1. Het bedrijf is bevoegd na voorafgaande waarschuwing - tenzij dat om redenen van veiligheid niet van het bedrijf kan worden verlangd - de levering te onderbreken indien en zolang de aanvrager en/of verbruiker één of meer artikelen van deze algemene voorwaarden of de op grond van deze voorwaarden van toepassing zijnde voorschriften niet nakomt. Een dergelijk geval kan zich onder andere voordoen indien:

(..)

c) de verbruiker overeenkomstig het bepaalde in artikel 17 van deze algemene voorwaarden in verzuim is een vordering ter zake van aansluiting of levering, dan wel een andere opeisbare vordering, die het bedrijf op hem heeft, te voldoen, met inbegrip van die ter zake van aansluiting en levering ten behoeve van een ander, respectievelijk vorig perceel, mits er voldoende samenhang bestaat tussen de vordering en de verbintenis van het bedrijf om de onderbreking te rechtvaardigen. (..)

Het bedrijf zal overigens slechts gebruik maken van zijn bevoegdheid tot onderbreking van de levering, indien en voor zover de niet-nakoming van zijn verplichtingen door de aanvrager/gebruiker dat rechtvaardigt."

4.2.4. WML heeft over de periode 24 juni 2000 tot en met 14 mei 2008 in totaal een bedrag van € 2.196,77 aan [geïntimeerde] gefactureerd terzake waterleveranties. [geïntimeerde] heeft slechts éénmaal (in 2008) een bedrag van € 150,81 betaald, voor het overige heeft hij over deze periode geen betalingen gedaan.

4.2.5. De incassogemachtigde van WML (Intrum Justitia) heeft [geïntimeerde] bij brief van 7 april 2008 (productie 7b bij memorie van grieven) gesommeerd tot betaling vóór 12 april 2008. In deze brief is voorts aan [geïntimeerde] bericht:

"Indien wij vóór 12-4-2008 geen volledige betaling hebben ontvangen, zijn wij genoodzaakt verdere maatregelen te nemen, zoals afsluiting van uw watervoorziening en/of een gerechtelijke procedure."

4.3. In eerste aanleg heeft WML [geïntimeerde] gedagvaard en - zakelijk weergegeven - gevorderd [geïntimeerde] te veroordelen;

tot betaling van een bedrag van € 2.829,28, te vermeerderen met de wettelijke rente vanaf 22 mei 2008 over een bedrag van € 2.196,77, alsmede tot betaling (met ingang van 30 december 1899) van een bedrag van € 0,00 voor iedere maand die [geïntimeerde] jegens WML als hiervoor omschreven voorschottermijn verschuldigd is, hoofdsom en rente tezamen een bedrag van € 5.000,- niet te bovengaand, met veroordeling van [geïntimeerde] in de proceskosten.

om op werkdagen tussen 08.00 en 20.00 uur aan WML, dan wel een door haar aangewezen vertegenwoordiger, toegang te verlenen tot het perceel staande en gelegen te [postcode] [plaats] aan het adres [adres] om aldaar de levering van water aan [geïntimeerde] te onderbreken, met machtiging aan WML om dit deel van het te wijzen vonnis desnoods met behulp van een inspecteur van politie tevens (hulp)officier van justitie en een slotenmaker, voor het openen dan wel openbreken van de toegangsdeur van voornoemd perceel, indien gedaagde niet tijdig aan zijn/haar verplichtingen

voortvloeiende uit het te wijzen vonnis heeft voldaan.

[geïntimeerde] is in eerste aanleg niet verschenen en de kantonrechter heeft verstek tegen hem verleend.

4.4. De kantonrechter heeft [geïntimeerde] bij voormeld vonnis van 25 juni 2008 veroordeeld tot betaling van € 2.472,28 (de gevorderde hoofdsom en de tot 22 mei 2008 vervallen rente minus betaling van € 150,81), vermeerderd met de wettelijke rente over € 2.196,77 vanaf 22 mei 2008 en de proceskosten. Het vonnis is in zoverre niet bestreden. De kantonrechter heeft de overige vorderingen afgewezen.

4.5. Voor wat betreft de vordering onder B heeft de kantonrechter overwogen:

"Terzake deze vordering merkt de kantonrechter op dat het recht van gedaagde op water door deze maatregel wordt gefrustreerd. Gedaagde kan in casu niet om WML, de regionale monopolist, heen om een beroep te doen op zijn recht op water. Dit recht is besloten in reeds lang gecodificeerde en door Nederland erkende rechten, met name het recht op een adequate levensstandaard en het recht op gezondheid (respectievelijk artikel 11 en 12 van het Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele Rechten). Erkenning van het recht op water en sanitatie is dus een explicitering van dit element van bestaande rechten. Ook Nederland heeft op de zevende zitting van de Mensenrechtenraad (3 tot 28 maart 2008) te Geneve het recht op water en sanitatie als mensenrecht erkend. Het voorgaande leidt ertoe dat de vordering op dit onderdeel zal worden afgewezen."

4.6. Het hoger beroep is enkel gericht tegen de afwijzing van de hiervoor in 4.3. onder B vermelde vordering, en de daaraan ten grondslag liggende (in 4.5. geciteerde) overweging van de kantonrechter. Het geschil ligt derhalve, anders dan WML stelt, niet in volle omvang ter beoordeling voor.

4.7. WML heeft aan de vordering onder B ten grondslag gelegd dat [geïntimeerde] in verzuim is met de nakoming van zijn betalingsverplichting zodat zij (primair) op grond van artikel 9 van haar algemene voorwaarden en (subsidiair) op grond van artikel 6:52 BW gerechtigd is tot opschorting van haar verbintenis tot levering van water.

WML heeft gesteld dat zij haar opschortingsrecht slechts kan effectueren door de meter ter plaatse weg te nemen en de watertoevoerleiding af te sluiten. Volgens WML is in het geval van [geïntimeerde] fysieke toegang tot de woning van [geïntimeerde] nodig om de waterleiding af te kunnen sluiten, dit in tegenstelling tot gevallen waarin de watermeter zich buiten de woning bevindt.

4.8. Vast staat dat [geïntimeerde] is tekortgeschoten in de nakoming van de uit de overeenkomst met WML voortvloeiende opeisbare betalingsverplichtingen. Dit betekent dat WML in beginsel een beroep toekomt op het opschortingsrecht van artikel 6:52 en 6:262 BW.

De uitoefening van een opschortingsrecht is evenwel aan de maatstaven van redelijkheid en billijkheid onderworpen. De omstandigheid dat het gaat om de eerste levensbehoeften van een particulier, terwijl WML als nutsbedrijf in de regio waar [geïntimeerde] woont een wettelijk beschermde monopoliepositie inneemt, impliceert niet dat WML (anders dan in een faillissement- of schuldsaneringssituatie, voor zover daarbij enkel sprake is van oude onbetaalde rekeningen) nimmer gebruik mag maken van haar recht op opschorting, maar wel dat WML daarbij uiterste zorgvuldigheid en terughoudendheid moet betrachten (vgl. Hof Leeuwarden 12 juli 2000, NJ 2001, 102). In een geval als het onderhavige vloeit uit de redelijkheid en billijkheid tenminste voort dat een opschortingsrecht pas kan worden uitgeoefend nadat het waterleidingbedrijf zich redelijke inspanningen heeft getroost om de consument tot betaling te bewegen én de consument heeft gewaarschuwd dat en op welke grond opschorting plaatsvindt (vgl. HR 4 januari 1991, NJ 1991,723; HR 17 februari 2006, NJ 2006,158).

4.9. In het onderhavige geval heeft WML gesteld:

dat zij op 1 november 2004 een huisbezoek aan [geïntimeerde] heeft gebracht waarbij hij een afsluitbrief heeft ontvangen en tot 4 januari 2005 de gelegenheid heeft gekregen om een

betalingsregeling te treffen;

op 22 augustus 2005 andermaal een incasseerder van WML is langsgedaan bij [geïntimeerde]; dat de incassogemachtigde van WML [geïntimeerde] op 7 april 2008 heeft gesommeerd tot betaling vóór 12 april 2008 (productie 7b bij memorie van grieven) waarbij is gewaarschuwd voor afsluiting; de incassogemachtigde van WML [geïntimeerde] op 11 april 2008 telefonisch heeft gesproken.

[geïntimeerde] heeft in dat telefoongesprek een betalingsregeling van € 150,- per maand voorgesteld hetgeen vanwege de grote achterstand niet is geaccepteerd door de incassogemachtigde van WML;

op 17 april 2008 is [geïntimeerde] per email aangemaand;

op 23 april 2008 is getracht [geïntimeerde] telefonisch te bereiken maar heeft hij de verbinding verbroken;

op 29 mei 2008 is de dagvaarding in eerste aanleg betekend waarin ook de vordering tot afsluiting is opgenomen.

[geïntimeerde] heeft deze gang van zaken niet betwist (nu hij in eerste aanleg en in hoger beroep niet is verschenen), zodat dit in rechte vaststaat.

4.10. Anders dan de kantonrechter is het hof van oordeel dat noch uit de artikelen 11 en 12 van het Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele Rechten (IVESC), noch uit andere door Nederland erkende verdragen of internationale rechtsbronnen, een absoluut recht op water - ook zonder daartegenoverstaande betaling - kan worden afgeleid. WML heeft er terecht op gewezen dat blijkens 'General Comment 15 Right to Water' van de Committee for Economic Social & Cultural Rights van 26 november 2002 uit deze verdragsbepalingen een recht op toegang tot water moet afgeleid:

"The human right to water entitles everyone to sufficient, safe, acceptable, physically accessible and affordable (cursivering hof) water for personal and domestic uses"

en

"Economic accessibility

Water, and water facilities and services must be affordable for all. The direct and indirect costs and charges associated with securing water must be affordable, and must not compromise or threaten the Covenant rights."

Hieruit volgt reeds dat het (mensen)recht op toegang tot water niet inhoudt dat aanspraak kan worden gemaakt op het kosteloos ter beschikking stellen van water.

4.11. Nog daargelaten of de artikelen 11 en 12 IVESC een ieder verbindende bepalingen in de zin van artikel 93 Grondwet zijn, komt het aan WML toekomende opschortingsrecht derhalve niet zonder meer in strijd met het (uit voormelde verdragsbepalingen afgeleide) recht op toegang tot water. Ook uit artikel 3p van de Waterleidingwet en de (nog niet in werking getreden) Drinkwaterwet vloeit geen verplichting voort om zonder betaling water te leveren. De grief slaagt derhalve.

4.12. Met het slagen van de grief komt de toewijsbaarheid van de vordering opnieuw aan de orde. Nu de vordering gelet op hetgeen hiervoor is overwogen het hof niet onrechtmatig of gegrond voorkomt, zal het hof de vordering toewijzen. Het hof benadrukt dat de opschortingsbevoegdheid van WML thans niet verder reikt dan zolang [geïntimeerde] zijn betalingsverplichtingen uit hoofde van het bestreden vonnis en van dit arrest niet nakomt. Dit brengt mee dat WML [geïntimeerde] weer zal moeten aansluiten zodra hij aan zijn betalingsverplichtingen heeft voldaan dan wel zodra een betalingsregeling is getroffen.

4.13. Het hof zal het bestreden vonnis (voor zover aan het oordeel van het hof onderworpen) vernietigen en [geïntimeerde] veroordelen in de proceskosten van het hoger beroep.

4.14. WML heeft tevens gevorderd [geïntimeerde] te veroordelen in de nakosten. Deze vordering is niet toewijsbaar. Artikel 237 lid 4 Rv kent een exclusieve regeling voor de begroting van de na de

uitspraak ontstane kosten.

5. De uitspraak

Het hof:

vernietigt het vonnis waarvan beroep voor zover aan het oordeel van het hof onderworpen, dat wil zeggen voor zover daarbij de in 4.3 onder B. vermelde vordering is afgewezen;

in zoverre opnieuw rechtdoende:

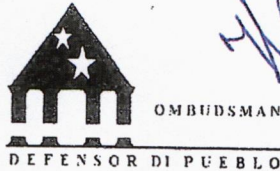
veroordeelt [geïntimeerde] om, indien en zolang hij niet heeft voldaan aan zijn betalingsverplichtingen (zoals toegewezen in het niet bestreden deel van het vonnis in eerste aanleg), WML, dan wel een door haar aangewezen vertegenwoordiger, op werkdagen tussen 08.00 en 20.00 uur toegang te verlenen tot het perceel staande en gelegen te [postcode] [plaats] aan het adres [adres] en in de gelegenheid te stellen om aldaar de waterlevering te onderbreken door de aldaar aanwezige watermeter te verwijderen dan wel af te koppelen of te verzegelen, met machtiging aan WML om dit desnoods met behulp van de sterke arm van de politie c.q. (hulp)officier van justitie en met bijstand van een slotenmaker, voor het openen dan wel openbreken van de toegangsdeur van voornoemd perceel, te doen uitvoeren en met bepaling dat alle kosten gemoeid met vorenbedoelde verwijdering, afkoppeling en/of verzegeling van de warmtemeter, alsmede vorenbedoelde bijstand van de politie en/of slotenmaker voor rekening van [geïntimeerde] komen;

veroordeelt [geïntimeerde] in de proceskosten van het hoger beroep, welke kosten aan de zijde van WML tot de dag van deze uitspraak worden begroot op € 328,55 aan verschotten en € 894,- aan salaris advocaat, en bepaalt dat deze bedragen binnen veertien dagen na de dag van deze uitspraak moeten zijn voldaan, te vermeerderen met de wettelijke rente als bedoeld in artikel 6:119 BW vanaf het einde van voormelde termijn tot aan de dag der voldoening;

verklaart voormelde veroordelingen uitvoerbaar bij voorraad;

wijst de vordering terzake de nakosten af.

Dit arrest is gewezen door mrs. Brandenburg, Vermeulen en Wabeke en in het openbaar uitgesproken door de rolraadsheer op 2 maart 2010.

25 MEI 2012

Ombudsman

Aan de Regering van Curaçao
d.t.v. de Minister van Sociale
Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn
de heer ing. H. Koeiman
Pietermaai Parking Mall 3th floor
Curaçao

Uw nummer:

Uw brief van:

Ons nummer: 060/2012

Onderwerp: voldoende beschikbaar water in het kader van de rechten van de mens

Willemstad, 24 mei 2012

Met referte aan het bovenvermelde onderwerp bericht de Ombudsman u als volgt.

Fundashon Plataforma Konsulta di Alumnonan Komportashon Ku Hende i Komo Hende (hierna: KoHeHe) heeft bij brief van 26 maart 2012 de aandacht van de Ombudsman gevraagd voor de situatie hier te lande met betrekking tot de toegankelijkheid van voldoende water voor de Curaçaose burger. In de brief van KoHeHe wordt uitgegaan van een aantal specifieke gevallen. KoHeHe geeft aan dat er sprake zou zijn van een schending van de rechten van de mens vanwege het feit dat Aqualectra N.V. de levering van water aan burgers, die hun rekeningen niet op tijd betalen, opschort.

De Ombudsman wenst in het kader van het vorenstaande voorop te stellen dat zuiver en schoon drinkwater een primaire levensbehoefte is. De drinkwatervoorziening is in beginsel dan ook primair een onderwerp van de zorg van de overheid. Hier te lande is de productie en levering van (drink)water in handen van een overheidsvennootschap namelijk Aqualectra N.V.¹ (hierna: Aqualectra). Water wordt geleverd nadat een overeenkomst met Aqualectra is aangegaan waarop de algemene voorwaarden van Aqualectra van toepassing zijn. Levering van water geschiedt door middel van een aansluiting aan het adres van de gebruiker.

In het internationale recht wordt het recht op water erkend als een mensenrecht. Vooralsnog wordt ervan uitgegaan dat dit betekent dat water toegankelijk moet zijn voor een ieder en dat dit op zich niet betekent dat water gratis moet zijn. "General Comment 15 Right to Water" (hierna: General Comment) bij het Internationaal Verdrag inzake

¹ Officiële naam is Integrated Utility Holding N.V.

BIJLAGE 2

MINISTERIE VAN
SOCIALE ONTWIKKELING, ARBEID EN WELZIJN
SECTOR SOCIALE ONTWIKKELING
Bedrijfsvoering

Aan
Mw mr. Alba M.T. Martijn
Ombudsman van Curaçao

Datum
12/12/2014
Uw brief d.d.

Contactpersoon
Glenda Aniceta
Uw Kenmerk
-

Email
glenda.aniceta@gobiernu.cw

Ons Nummer
014/2434

Zaaknummer
2013/063151
Aantal Bijlagen
0

Onderwerp
Voldoende beschikbaar water i.h.k.v. de
rechten van de mens

Geachte mw Martijn,

Allereerst wil ik mijn verontschuldiging aanbieden voor de late reactie zijdens de Regering, op uw brief d.d. 24 mei 2012 nr. 060/2012.

Met grote belangstelling heb ik kennis genomen van de inhoud van uw brief. Uw bezorgdheid, alsmede die van dhr. Hensley Martina van Plataforma KoHeHe, inzake burgers die afgesloten zijn van het waternet heeft zeker bij mijn persoon postgevat. Uw bereidwilligheid om mogelijke oplossingen ter zake te bedenken en aan te dragen is zeker toe te juichen.

Zoals u aangeeft in uw brief, ik citeer, *"In het internationale recht wordt, het recht op water erkend als een mensenrecht. Vooralnog wordt ervan uitgegaan dat dit betekent dat water toegankelijk moet zijn voor een ieder en dat dit op zich niet betekent dat water gratis moet zijn."*

Zowel Nederlandse als lokale jurisprudentie gaat ervan uit dat de levering van water op zich kan worden opgeschort en dat dit niet in strijd is met het (mensen)recht op water."

Als aanbevelingen geeft u de Regering in overweging om;

'Wettelijk kader te (doen) creëren, waarbinnen rekening wordt gehouden met het feit dat water een onmisbaar element is voor de gezondheid en het welzijn van de mens en om in dit kader kennis te nemen van het Belgische Drinkwaterdecreet van 24 mei 2002 (Belgisch Staatsblad, 23 juli 2002). Het bevat kwaliteitsnormen voor drinkwater, regels over de wateraansluiting en de kosten voor het waterverbruik. Overigens regelt bovengenoemd decreet de verplichte levering van per inwonend gezinslid 15 m³ gratis drinkwater en tot slot de oprichting van een Vlaams reguleringsinstantie voor drinkwater.'

Voorts bent u de mening toegedaan dat het bovengenoemde een goed uitgangspunt is om tot een structurele oplossing te geraken voor de situatie die ook KoHeHe heeft signaleerd. Indien de Regering uw voorstel aanvaardt, zal het aantal m³ water dat gratis wordt geleverd, in overeenstemming moeten zijn met de normen die de internationale organisaties zoals de World Health Organization hanteert voor wat betreft het minimum hoeveelheid water dat nodig is voor

Ons Nummer

Zaaknummer

Pagina

2

een menswaardig bestaan. Tot slot beveelt u aan, om rekeninghoudend met de huidige financiële situatie van Aqualectra dit voorstel gefaseerd te implementeren.

Zoals u in uw brief opmerkt en aanbeveelt, onderkent het Ministerie SOAW lees de Regering ongetwijfeld het belang van water voor de gezondheid en het welzijn van de mens. De verstrekkende gevolgen die het afsluiten van drinkwater, voor de zogenaamde wanbetaler en diens huishouden met zich meebrengen, hebben zonder meer onze aandacht. Getuige hiervan is het feit dat de regering vanaf de jaren zeventig, ter uitvoering van artikel 8 van de Regeling Maatschappelijke Zorg Curacao(A.B. 1966 no. 69), regels heeft vastgesteld voor het verlenen van hulp aan on- en minvermogenden.

Ter illustratie nodig ik u uit om nota te nemen van de reeds bestaande voorzieningen ter zake.

- Bij Eilandsbesluit(AB 1978 no. 19) , Houdende Algemene Maatregelen van de 1ste augustus 1978 ter uitvoering van artikel 8 van de Regeling Maatschappelijke Zorg Curacao(A.B. 1966 no. 69), zoals gewijzigd bij Eilandsbesluit(AB 1980 no. 23), zijn regels vastgesteld voor het verlenen van hulp in verband met de betaling van de waterrekeningen van on- en minvermogenden , nl. artikel 2 luidende als volgt:

Recht op volledige of gedeeltelijke hulpverlening.

1. *Het diensthoofd betaalt de waterrekening van de onvermogende:*
 - a. Voor zover alleenwonend tot en met een maximum verbruik van 2 m³;
 - b. Met 1 gezinslid tot en met een maximum verbruik van 4 m³
 - c. Met 2 gezinsleden tot en met een maximum verbruik van 6 m³
 - d. Met 3 gezinsleden tot en met een maximum verbruik van 8 m³
 - e. Met 4 of meer gezinsleden tot en met een maximum verbruik van 10 m³
 2. *Het diensthoofd betaalt voor de onvermogenden, als bedoeld in lid 1, bij een verbruik van meer dan 10 m³ maar minder dan 20 m³ fl. 2,65 voor elke m³.*
- Bij Eilandsbesluit(AB 1985 no. 22), Houdende Algemene Maatregelen van de 19de december 1985 ter uitvoering van artikel 8 van de Regeling Maatschappelijke Zorg Curacao(AB 1966 no. 69), nl. artikel 2 luidende als volgt:

Het diensthoofd kan de elektriciteitsrekeningen van de aangeslotene met een minimumhuishouden betalen tot een maximum van driehonderd kilowattuur per maand, mits de aangeslotene een verzoek daartoe indient en nadat door of namens het diensthoofd

Ons Nummer

Zaaknummer

Pagina

3

rapport is opgemaakt terzake het minimumhuishouden.

Volledigheidshalve treft u onderstaand aan, enige gegevens uit het bestand van de sector Sociale Ontwikkeling inzake het aantal burgers die reeds beschikken over een aantal gratis m^3 water en kw elektriciteit. Dit uiteraard in het kader van water- en electriciteitssubsidie.

Voorziening	Aantal cliënten
Subsidie W & E	1408

Knelpunten

Saillant detail is dat het Ministerie SOAW tegen een aantal knelpunten aanstuit als we op deze problematiek "inzoomen", te weten;

- De wet- en regelgeving die het verlenen van hulp regelt in verband met de betaling van de water- en electriciteitsrekeningen van on- en minvermogenden is nagenoeg verouderd. (dateren sinds de jaren 78 + 85). Het is evident dat aanpassing aan deze tijd een conditio sine qua non is.
- Normvervaging voor wat betreft de nakoming van financiële verplichtingen van consumenten met het gevolg dat e.e.a tot betalingsachterstand leidt. De ervaring leert dat bepaalde personen het niet betalen van openstaande rekeningen niet als een probleem zien. Dat is een onmiskenbare en een zorgwekkende ontwikkeling. Tot enkele jaren terug was op te merken dat het merendeel van de consumenten dat met W&E betalingsachterstand kampte zich beperkt heeft tot de kwetsbare groep in de samenleving. Thans geldt deze constatering ook voor die groep die eerst als bovengemiddeld werd aangemerkt. De factoren die hieraan ten grondslag liggen zijn divers, te weten; inkomensdaling of uitval inkomen. Overigens is ook het ontbreken van verantwoordelijkheidsbesef t.a.v. de betaling van het verbruikte water en electriciteit een opmerkelijke factor bij deze groep.
- Weigering van Aqualetra een gedeeltelijke betaling van de maandrekening van consumenten aan te nemen. Ter illustratie het volgende: Aan een consument wordt een bepaald bedrag per maand door Aqualetra in rekening gebracht. Consument beschikt echter niet over het volledig bedrag en geeft aan een gedeelte daarvan te willen betalen, hetgeen door Aqualetra wordt geweigerd. Gevolg is dat de schuld alsmaar blijft toenemen. Water- en electra schuldpreventie is niet alleen een taak van de overheid, maar ook van

Ons Nummer

Zaaknummer

Pagina

4

Aqualectra zelf en de consument.

- Voeg signalering van consumenten die in de fout gaan door Aqualectra blijft achterwege. Er is een groot aantal consumenten met aanzienlijke hoge schulden, als gevolg van het feit dat Aqualectra niet tijdig reageert en ingrijpt.

Reeds verrichte exercities door het Ministerie SOAW

Om bovengenoemde knelpunten het hoofd te bieden, is er onlangs een werkgroep, bestaande uit medewerkers van de sector Sociale Ontwikkeling en door de sector Sociale Ontwikkeling, opgericht. Het doel van deze werkgroep is om binnen anderhalve maand uitgebalanceerde oplossingen c.q. aanbevelingen ter zake boven uiteengezette problematiek aan te dragen en voor te leggen aan mijn persoon. De werkzaamheden van de werkgroep bevinden zich thans in de afrondingsfase.

Belangrijke aandachtspunten waarmee tijdens dit traject rekening gehouden moet worden;

- Met behulp van het Nutsbedrijf Aqualectra, in kaart brengen van de huidige groep wanbetalers.
- Het analyseren van deze groep en categoriseren (in bijv. on- minvermogend en bovengemiddeld). Deze analyse moet in ieder geval ook gegevens aanleveren inzake het aantal recidivisten, consumenten dat over opmerkelijke hoge schulden beschikt, het aantal huishoudens dat is afgesloten van het water- en electriciteitsnet in het verlengde hiervan het aantal huishoudens dat bestaat uit kinderen, etc. Het Ministerie acht het van belang om eveneens data inzake de actuele achterstand op het gebied van electriciteit te verzamelen. In het verleden heeft problemen op dit gebied geleid tot pagatinu als oplossing.
- Begeleiding, bewustwordingcampagnes en sessies m.b.t. het gebrek aan verantwoordelijkheidsgevoel wat moet leiden tot verandering van het bestedingspatroon en betalingsgedrag. Als Ministerie c.q. Regering moeten we niet alleen burgers met betalingsproblemen helpen, echter moeten we voorkomen dat ze er überhaupt mee te maken krijgen.
- Aanpassing wet- en regelgeving onder de loep nemen, hieraan wordt ook toegevoegd uw voorstel, om na te gaan bij internationale organisaties wat de normen zijn v.w.b. het aantal m³ water dat gratis moet worden geleverd voor wat betreft het minimum hoeveelheid

Ons Nummer

Zaaknummer

Pagina
5

water die nodig is voor een menswaardig bestaan.

- In uw voorstel gaat u ervan uit dat Aqualectra een aantal m^3 gratis water moet leveren in tegenstelling tot wat thans gehanteerd wordt, namelijk de overheid draagt de kosten gemoeid met de subsidieverlening. Hieraan zal trouwens ook aandacht besteedt worden.

Op grond van bovenstaande uiteenzetting gaan wij ervan uit u voldoende te hebben geïnformeerd, omtrent de wijze waarop de overheid uitvoering geeft aan het eilandsbesluit "Hulpverlening betaling Waterrekeningen van on-, en minvermogenden".

Vertrouwende erop u voldoende te hebben geïnformeerd.

Larmonie 23/2/15

Mw. Mr. R. Larmonie-Cecilia
Minister Sociale Ontwikkeling,
Arbeid en Welzijn

Bijlagen:

AB Curacao 1978 no. 19

AB Curacao 1985 no. 22